

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-18>

УДК 336.6.371

ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

FINANCING EDUCATION IN UKRAINE: REALITIES IN THE CONTEXT OF WAR AND PROSPECTS FOR POST-WAR RECONSTRUCTION

Славкова Алла Аркадіївна

кандидат економічних наук, доцент,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8337-8679>**Slavkova Alla**

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

У статті проаналізовано особливості фінансування освіти в Україні у 2020–2024 роках, окреслено ключові тенденції, виявлено проблеми та перспективи галузі в умовах війни та повоєнного відновлення. Встановлено, що після зростання видатків у 2021 році спостерігалось скорочення у 2022 році через воєнні дії та перерозподіл ресурсів, а з 2023 року почалося поступове відновлення, хоча частка в загальному бюджеті держави залишалася нижчою за довоєнну. Визначено, що провідну роль відіграють місцеві бюджети, понад 80% фінансування спрямовується на загальну середню освіту; вища освіта скорочується, дошкільна повільно відновлюється. На основі проведеного аналізу виявлено проблеми фінансування освіти, серед яких варто виділити обмеженість державних ресурсів, нерівномірний розподіл, зниження інвестицій, відтік кадрів, залежність від міжнародної допомоги. Запропоновано напрями вдосконалення фінансування, що включають підвищення автономії громад, залучення приватного сектору, цифровізацію та стратегічне планування розвитку людського капіталу.

Ключові слова: освіта, фінансування освіти, видатки бюджету на освіту, видатки на дошкільну освіту, видатки на загальну середню освіту, видатки на вищу освіту, державний бюджет, місцеві бюджети, людський капітал.

The article provides a comprehensive analysis of education funding in Ukraine in 2020-2024, which has revealed the main trends, problems, and prospects for the development of the sector in the context of war and future post-war recovery. Based on statistical data, the dynamics of education expenditures in general, their share in the structure of the consolidated state budget, as well as changes in funding by level are analyzed. The results show significant variability in indicators: after an increase in funding in 2021, there was a significant reduction in 2022 due to military actions, the redistribution of state resources for defense needs, and a decline in economic activity. Starting in 2023, there has been a gradual stabilization of budgetary processes and a partial recovery of education spending, although its share in total budget expenditures remains lower than in the pre-war period. An important result of the analysis was the identification of structural changes in the education financing system. Local budgets play a leading role, providing more than 80% of all expenditures, which demonstrates the real effect of decentralization reform. The largest amounts of funding are consistently directed towards general secondary education, while higher education shows a trend towards a gradual reduction in funding, and the pre-school sector towards a slow recovery. These changes are due to both demographic factors and the priority of providing basic education in a state of martial law. An analysis of the expenditure structure revealed an increase in the share of funding for other educational activities, including security, digital, and socio-psychological components, which have become relevant as a result of the war. The key problems of the education financing system have been identified, including limited public resources, uneven distribution of funds between regions, declining investment in the material and technical base of institutions, brain drain, and growing dependence on international aid. Under the influence of military challenges, the education system requires new approaches to the formation of financial policy based on efficiency, transparency, and a focus on results. In this context, directions for improving financing mechanisms have been proposed: strengthening the financial autonomy of communities, involving the private sector, creating partnership programs, modernizing digital infrastructure, and developing long-term strategies for human capital development.

Keywords: education, education funding, budget expenditures on education, expenditures on preschool education, expenditures on general secondary education, expenditures on higher education, state budget, local budgets, human capital.

Постановка проблеми. Фінансування освіти в Україні в умовах війни постало як одна з ключових соціально-економічних проблем, що безпосередньо впливає на відтворення людського капіталу та забезпечення сталого розвитку держави. Воєнні дії призвели до глибоких трансформацій у бюджетній політиці, спричинивши перерозподіл ресурсів на користь оборонного сектору та гуманітарних потреб, що суттєво обмежило можливості стабільного фінансування освітньої галузі. Одночасно з цим зростає потреба у відновленні зруйнованої інфраструктури, підтримці педагогічних кадрів, адаптації освітнього процесу до кризових умов і формуванні гнучких фінансових механізмів, здатних забезпечити стійкість системи в умовах невизначеності. Від ефективності цих процесів залежить не лише рівень доступності та якості освіти, а й потенціал повоєнного відновлення країни, її інноваційний розвиток та конкурентоспроможність на глобальному ринку. Саме тому дослідження сучасних тенденцій, структурних зрушень і перспектив фінансування освіти набуває особливої актуальності в контексті формування нової фінансової парадигми освітньої політики України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика фінансування освіти в Україні стала предметом активних наукових дискусій упродовж останніх років, особливо в контексті трансформацій, спричинених війною та глобальними викликами. Зокрема, у працях Д. М. Гладких та

К. Ю. Малафеевої окреслено ключові проблеми фінансування закладів вищої освіти. Автори підкреслюють необхідність удосконалення нормативно-правової бази та запровадження результативно орієнтованого фінансування як засобу підвищення ефективності освітньої політики [1]. Ю. М. Жукова розглядає питання економічних аспектів фінансування закладів загальної середньої освіти в Україні в період війни [2].

Дослідження Ю. В. Журавель, Н. М. Попадинець, О. І. Графської та

В. В. Маргітич зосереджене на впливі глобалізаційних процесів і міграційних тенденцій на фінансову стійкість освітньої системи, вказуючи на загрозу відтоку фахівців і зниження конкурентного потенціалу української освіти [3]. У роботі А. О. Литвинчук, В. В. Гапон, Н. Б. Пронь, О. А. Барабаш та

К. Г. Читаєвої здійснено глибокий аналіз фінансового забезпечення закладів вищої

освіти в умовах збройної агресії, де автори наголошують на скороченні фінансування капітальних видатків, підвищенні залежності від міжнародної допомоги та зростанні ролі місцевих бюджетів [4]. Подібні висновки містяться у статті Л. В. Мельник, Н. М. Кондрацької та Л. М. Мельник, які звертають увагу на системні дисбаланси у фінансовому плануванні освітньої сфери та необхідність її цифрової трансформації [5].

У науковій праці В. В. Тимчак та М. В. Тимчак досліджено адміністративно-правові аспекти фінансової автономії закладів освіти, що дає змогу розглядати фінансову децентралізацію як важливий інструмент стабілізації системи в кризових умовах [6]. В. В. Чернега у своїй роботі узагальнює зарубіжний досвід фінансування освіти, акцентуючи на гнучких механізмах державно-приватного партнерства та грантових моделей, здатних зміцнити національну освітню політику [7]. В роботі А. Ю. Рамського та

О. О. Казак розглянуто основні аспекти розвитку закладів загальної середньої освіти, визначено особливості їх фінансування та подальші шляхи розвитку. [8]. Л. В. Юрчишена аналізує показники фінансової гнучкості освітніх установ, вказуючи на низький рівень адаптивності системи до економічних змін і потребу у формуванні нових моделей стратегічного фінансового планування [9].

Отже, аналіз останніх досліджень демонструє різноманітність підходів до оцінки фінансування освіти в Україні, відображає вплив воєнних та глобальних викликів на систему, підкреслює роль фінансової автономії, цифровізації та міжнародної підтримки, а також підтверджує важливість інтегрованого підходу до управління ресурсами для забезпечення стабільності та розвитку освітньої галузі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, залишається низка невирішених аспектів. Зокрема, недостатньо досліджено комплексну динаміку фінансування освіти на всіх рівнях у воєнних умовах, взаємозв'язок між структурою бюджетних видатків та їх ефективністю, а також перспективи формування фінансової стійкості освітньої системи у післявоєнний період. Саме ці аспекти становлять основу цього дослідження, спрямованого на поглиблений аналіз тенденцій, викликів і стратегічних орієнтирів фінансування освіти в Україні.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – виявити закономірності та проблеми фінансування освіти в Україні в умовах війни та визначити напрями формування ефективної моделі її відновлення у повоєнний період.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансування освіти в Україні в умовах війни постає одним із найважливіших питань державної політики, що безпосередньо впливає на стабільність суспільного розвитку. Необхідність покращення моделі фінансового забезпечення системи освіти пов'язана в першу чергу з тим, що діючі на сьогодні методи щодо управління не забезпечують ефективність витрат освітніх закладів [5, с. 177]. Саме тому збереження освітньої системи та забезпечення її стійкості вимагає глибокого аналізу сучасних фінансових тенденцій і ресурсних можливостей. У контексті воєнних викликів особливої актуальності набуває вивчення динаміки бюджетних видатків та ефективності їх розподілу. Саме фінансова підтримка освітньої сфери формує підґрунтя для повоєнного відновлення людського капіталу та відтворення національного потенціалу.

Аналіз динаміки видатків на освіту дає змогу виявити тенденції фінансової підтримки галузі в період воєнних викликів (табл. 1).

Таблиця 1
Динаміка видатків на освіту в Україні за 2020–2024 рр.

Рік	Видатки на освіту всього, млн. грн	Приріст	
		млн. грн	%
2020	252 283	-	-
2021	312 915	60 632	24,03
2022	290 759	-22 156	-7,08
2023	308 639	17 880	6,15
2024	348 432	39 793	12,89

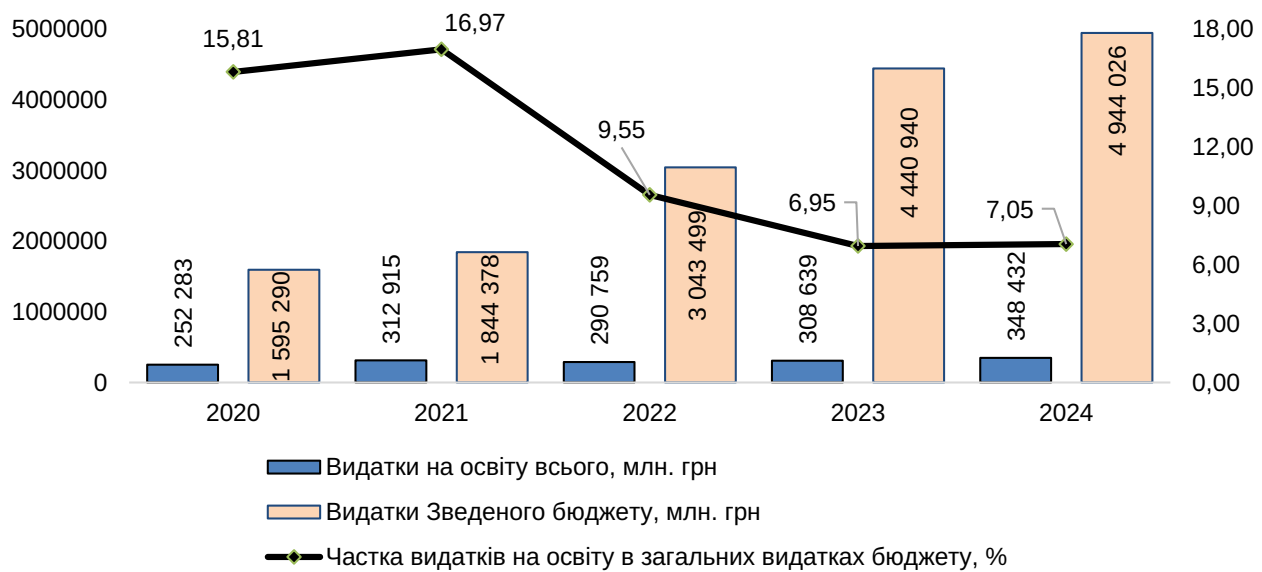
Джерело: сформовано на основі [10]

Аналіз динаміки видатків на освіту в Україні засвідчує нерівномірність фінансової підтримки галузі під впливом як економічних, так і соціально-політичних факторів. У 2020 році видатки становили 252,3 млрд грн, що відповідало періоду, коли основним пріоритетом державної політики було реформування освітнього середовища та підвищення якості дистанційного навчання в умовах пандемії. У 2021 році відбулося суттєве зростання

фінансування – на 60,6 млрд грн або 24,03%, що пояснюється відновленням економічної активності після пандемії COVID-19, а також збільшенням заробітних плат педагогічних працівників і модернізацією матеріально-технічної бази закладів освіти. Починаючи з 2022 року спостерігається спад на 7,08%, спричинений початком повномасштабної війни, що зумовило перерозподіл бюджетних ресурсів на користь оборонного сектору та гуманітарної допомоги. Значна частина освітніх витрат у цей період була заморожена або скорочена через евакуацію навчальних закладів, знищення інфраструктури та тимчасову неможливість реалізації багатьох освітніх програм. У 2023 році спостерігається часткове відновлення фінансування – на 6,15%, що свідчить про поступову стабілізацію економічної ситуації та залучення міжнародної підтримки, зокрема через гранти і програми відновлення освітнього процесу. Зростання у 2024 році на 12,89% демонструє посилення державних зусиль щодо адаптації системи освіти до умов воєнного часу, фінансування дистанційних технологій, заходів безпеки та реконструкції зруйнованих шкіл і університетів. Окрім цього, такий приріст зумовлений збільшенням доходів бюджету внаслідок інфляційних процесів та міжнародної допомоги на цільові соціальні програми. Варто відмітити, що реальне збільшення фінансування частково нівелюється інфляцією, зростанням вартості енергоносіїв і матеріалів. Загалом, динаміка видатків бюджету відображає пріоритет держави у збереженні функціональності освітньої системи навіть у кризових умовах, проте наголошує на залежності фінансування від загального стану економіки та політичної стабільності.

Оцінка частки видатків бюджету на освіту у загальних видатках бюджету дає змогу визначити пріоритетність цієї сфери в бюджетній політиці (рис. 1).

Хоча витрати на освіту традиційно займають значну частку у видатках бюджету, їх ефективність залишається низькою через недостатню підтримку наукової діяльності, нераціональний розподіл ресурсів і слабку інтеграцію у світовий академічний простір [3, с.741]. При цьому, аналіз частки видатків на освіту свідчить про значну зміну пріоритетів державних фінансів унаслідок війни. У 2020-2021 роках частка освіти становила 15,81% та 16,97%, що відповідало середньому показнику для мирного часу, коли фінансування освіти розглядалося як один із

Рис. 1. Частка видатків бюджету на освіту в загальних в Україні за 2020–2024 рр.

Джерело: сформовано на основі [10]

ключових елементів розвитку людського капіталу. З початком повномасштабної війни у 2022 році частка освітніх видатків різко скоротилася до 9,55%, незважаючи на те, що абсолютний обсяг фінансування зменшився лише на 7%. У 2023 році показник частки освіти знизився ще більше – до 6,95%, що засвідчує структурну переорієнтацію державного бюджету на фінансування військових і гуманітарних потреб. Попри збільшення абсолютних видатків на освіту у 2024 році, її частка в загальних витратах залишається низькою – 7,05%, що свідчить про збереження домінування військового компонента у бюджетній політиці. Така тенденція відображає вимушену пріоритизацію секторів, які забезпечують національну безпеку.

Для глибшого розуміння особливостей фінансування варто розглянути розподіл

освітніх видатків за рівнями бюджетної системи (табл. 2).

Аналіз динаміки видатків на освіту в Україні за рахунок державного та місцевих бюджетів демонструє складну, проте логічну реакцію бюджетної системи на зовнішні виклики воєнного та економічного характеру. У 2020 році державний бюджет забезпечував 52,9 млрд грн, а місцеві бюджети – 199,4 млрд грн, що відповідало довоєнній тенденції стабільного співфінансування. У 2021 році спостерігалось значне зростання видатків – на 20,77% з державного бюджету та 24,9% із місцевих, що пояснюється розширенням витрат на освітню інфраструктуру та продовженням децентралізаційних процесів, які посилювали фінансову спроможність громад. Початок повномасштабної війни у 2022 році призвів до скорочення обсягів фінансування – на 8,35% та 6,76% відповідно,

Таблиця 2

Динаміка видатків на освіту в Україні в розрізі бюджетів за 2020–2024 рр.

Рік	Видатки на освіту за рахунок Державного бюджету, млн. грн	Приріст, %	Видатки на освіту за рахунок місцевих бюджетів, млн. грн	Приріст, %
2020	52 857	-	199 426	-
2021	63 837	20,77	249 078	24,90
2022	58 508	-8,35	232 251	-6,76
2023	60 452	3,32	248 187	6,86
2024	64 738	7,09	283 694	14,31

Джерело: сформовано на основі [10]

оскільки держава була змушена перенаправити значну частину ресурсів на оборонні та гуманітарні потреби. Зменшення видатків із місцевих бюджетів у цей період також відображає падіння доходів громад через скорочення податкових надходжень і переміщення населення. Проте у 2023 році розпочалося поступове відновлення – державне фінансування зросло на 3,32%, а місцеве – на 6,86%, що свідчить про стабілізацію бюджетної системи та залучення міжнародної допомоги для підтримки соціальних секторів. Позитивна тенденція на місцевому рівні є наслідком підвищення ролі громад у забезпеченні базової освіти та відновленні пошкоджених закладів. Загалом, динаміка видатків демонструє гнучкість бюджетної системи України, здатної адаптувати механізми фінансування освіти до кризових умов, зберігаючи її функціональну цілісність навіть у період воєнних дій.

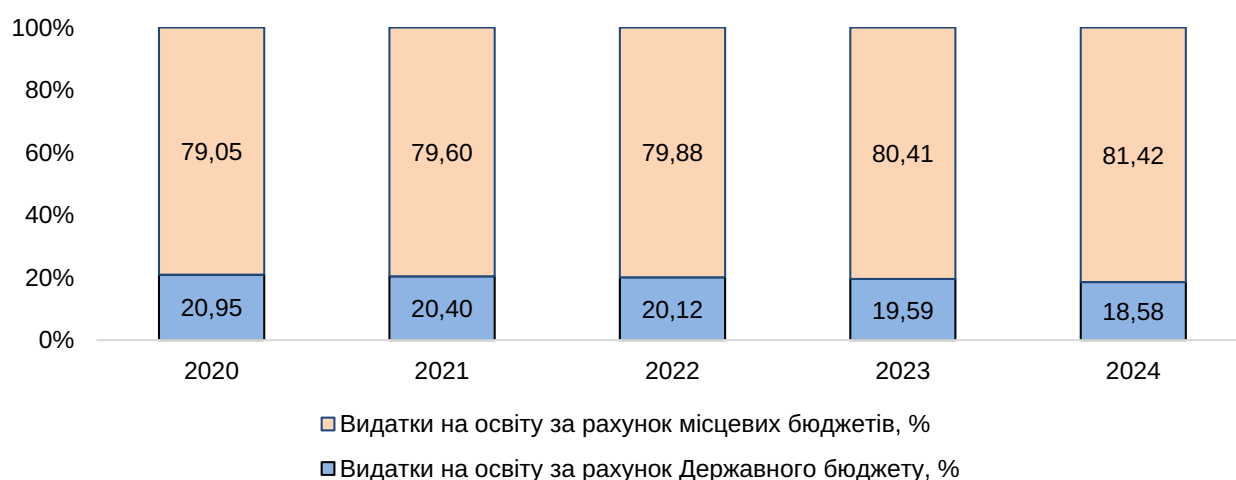
Дослідження динаміки видатків у розрізі бюджетів дозволяє оцінити співвідношення ролей державного та місцевих бюджетів у фінансуванні освіти (рис. 2).

Структура видатків на освіту свідчить про стаке переважання місцевого рівня у фінансуванні галузі. У період війни ця тенденція посилилася, оскільки саме місцеві бюджети виявилися ключовими у забезпеченні безперервності навчального процесу та реалізації гуманітарних функцій освіти. Варто зазначити, що зростання частки місцевих видатків не завжди свідчить про підвищення ефективності – у ряді випадків громади зіткнулися з браком ресурсів, нерівномірністю доходів і необхідністю покривати додаткові витрати власним коштом.

Важливо також дослідити, як змінюється фінансування окремих рівнів освіти в умовах сучасних викликів (табл. 3).

Динаміка видатків на освіту за рівнями демонструє відмінні тенденції у фінансуванні кожної освітньої ланки, що зумовлено як структурними реформами, так і впливом воєнних чинників. У 2021 році спостерігається суттєве зростання фінансування всіх рівнів освіти: дошкільної – на 29,39%, загальної середньої – на 22,5%, вищої – на 21,42%. Варто врахувати й те, що з 2021 року після завершення основного етапу адміністративно-територіальної реформи фінансування закладів загальної середньої освіти здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів територіальними громадами [2, с. 250]. Цей період характеризувався післякризовим відновленням економіки та активізацією реформ у межах децентралізації, що передбачала передачу фінансових повноважень громадам і модернізацію освітньої інфраструктури.

Початок повномасштабної війни у 2022 році спричинив різке зниження фінансування, найбільше – у дошкільному секторі (-16,24%), що пояснюється тимчасовим закриттям дитячих садків у зонах бойових дій, евакуацією сімей та скороченням місцевих бюджетів. Менше скорочення зазнали загальна середня (-3,13%) і вища освіта (-6,33%), адже держава прагнула забезпечити безперервність навчального процесу шляхом переходу на дистанційні формати. Основними чинниками відносного зниження видатків на фінансування закладів вищої освіти цього періоду є: зменшення кількості студентів внаслідок демографічної кризи 90-х років минулого сто-

Рис. 2. Структура видатків на освіту в Україні в розрізі бюджетів за 2020–2024 рр., %

Джерело: сформовано на основі [10]

Таблиця 3

Динаміка видатків на освіту в Україні в розрізі рівнів за 2020–2024 рр.

Рік	Видатки на дошкільну освіту, млн. грн	Приріст, %	Видатки на загальну середню освіту, млн. грн	Приріст, %	Видатки на вищу освіту, млн. грн	Приріст, %
2020	37 560	-	122 444	-	53 403	-
2021	48 600	29,39	149 991	22,50	64 844	21,42
2022	40 709	-16,24	145 299	-3,13	60 737	-6,33
2023	45 281	11,23	150 258	3,41	61 441	1,16
2024	50 666	11,89	169 487	12,80	64 478	4,94

Джерело: сформовано на основі [10]

ліття; активізація еміграції, негативні тенденції розвитку ринку праці та зростання популярності отримання вищої освіти за кордоном [1, с. 152]. У 2023 році розпочалося поступове відновлення фінансування всіх рівнів, що стало можливим завдяки міжнародній підтримці, стабілізації доходів бюджету та створенню освітніх програм для внутрішньо переміщених осіб.

У 2024 році видатки продовжили зростати, причому найбільший приріст спостерігався у загальній середній освіті – 12,8%, що свідчить про концентрацію ресурсів на підтримці шкільної мережі, облаштуванні укріплень, цифровізації навчання та реконструкції пошкоджених закладів. Вища освіта демонструє стабільне, хоча й помірне зростання – 4,94%, що пояснюється орієнтацією держави на збереження кадрового потенціалу та міжнародної академічної співпраці, але й обмеженими ресурсами в умовах війни. Варто відмітити, що проблема фінансового забезпечення вищої освіти починається з того факту, що університети стикаються зі щорічним зростанням витрат [7, с. 6]. Українські університети стикаються із фінансовим тиском, скороченням фінансових ресурсів, що потребують гнучких та адаптивних змін, що впливають не лише на організацію їх діяльності, а й на фінансовий стан [9, с. 81]. Загалом, динаміка видатків відображає прагнення держави зберегти функціональність усіх рівнів освіти, адаптуючи фінансування до потреб воєнного часу та закладаючи основу для повоєнного відновлення.

Для завершення комплексного аналізу доцільно розглянути структуру видатків у межах кожного рівня освіти (рис. 3).

Структура видатків на освіту демонструє збереження домінування загальної середньої

освіти у фінансових пріоритетах держави, а також поступове збільшення частки на інші освітні заходи. Упродовж усього періоду частка загальної середньої освіти коливалася у межах 47–50%, що зумовлено масштабністю цієї ланки, кількістю учнів і потребою забезпечення обов'язкової базової освіти навіть під час війни. Розвиваючи надійну систему фінансування, заклади загальної середньої освіти можуть забезпечити сприятливе навчальне середовище та озброїти учнів необхідними знаннями та навичками, щоб досягти успіху в сучасному світі [8, с. 9]. Крім того, наразі відбувається трансформація мережі закладів вищої освіти за рахунок об'єднання й укрупнення закладів із незначним контингентом студентів і недостатніми матеріально-технічними ресурсами, що зумовлює скорочення видатків з 18,51% у 2020 році до 21,17% у 2024 році [4, с. 75]. Зміни у структурі видатків засвідчують гнучкість освітньої політики України, яка в умовах війни орієнтується не лише на збереження традиційних освітніх рівнів, а й на розвиток адаптивних форм навчання, спрямованих на відновлення суспільного потенціалу та підтримку людського капіталу.

Висновки. Проведений аналіз фінансування освіти в Україні засвідчує суттєві структурні трансформації, спричинені як внутрішніми реформами, так і зовнішніми викликами, зокрема повномасштабною війною. Статистичні дані свідчать про нерівномірну динаміку освітніх видатків, адже після значного зростання у 2021 році спостерігалось скорочення у 2022 році через воєнні дії, однак уже з 2023 року почалося поступове відновлення фінансування. Відбулося також зниження частки освіти у загальних видатках бюджету, що відображає пріоритетність оборонних витрат у воєнний період. Структура видатків

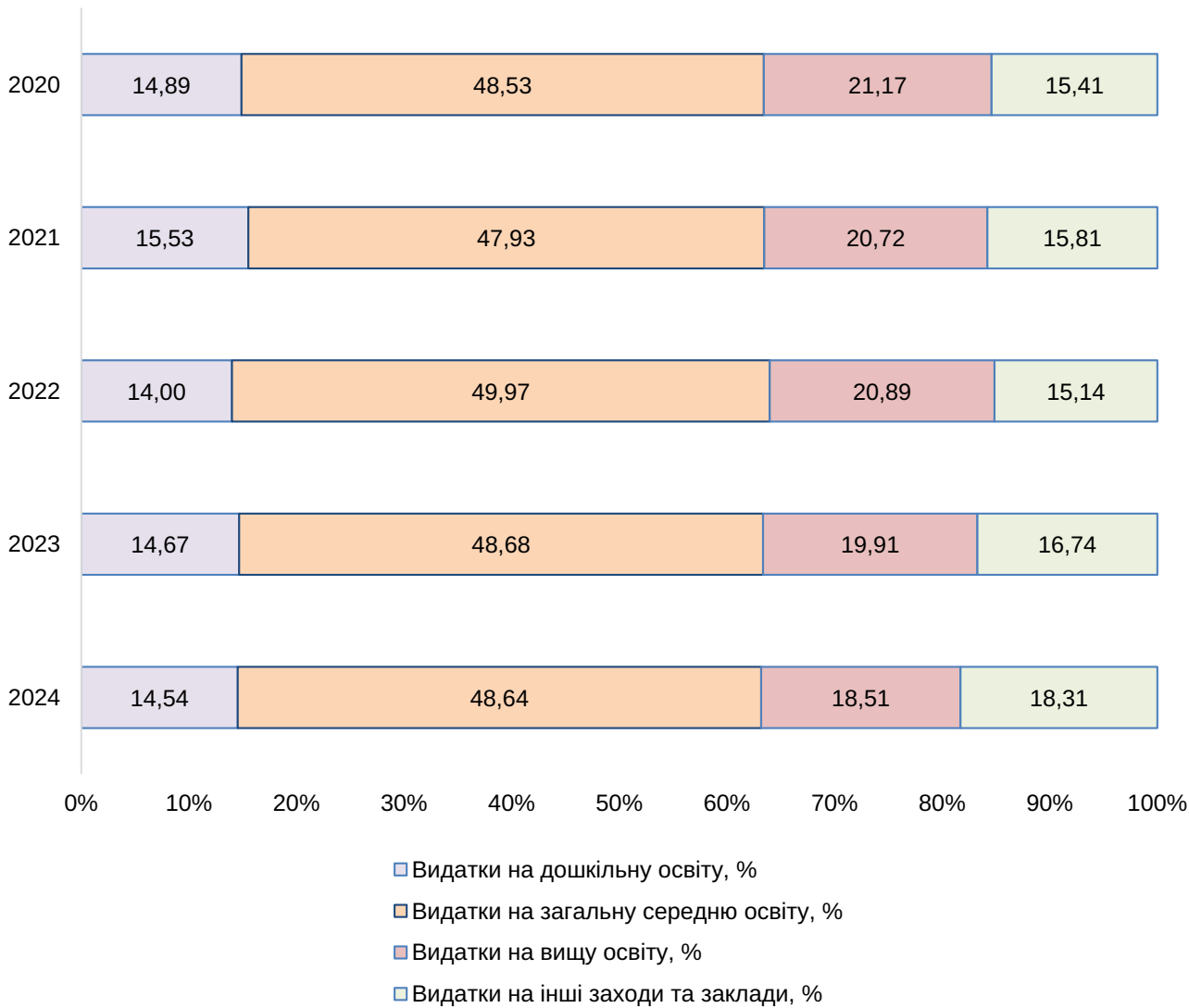

Рис. 3. Структура видатків на освіту в Україні в розрізі рівнів за 2020–2024 рр., %

Джерело: сформовано на основі [10]

демонструє посилення ролі місцевих бюджетів, які забезпечують понад 80% усіх освітніх витрат, що є результатом процесу децентралізації та зростання відповідальності громад за забезпечення базових освітніх послуг. Найбільшу частку фінансування стабільно займає загальна середня освіта, тоді як видатки на вищу освіту мають тенденцію до скорочення, а на дошкільну – до повільного відновлення після воєнних втрат.

Незважаючи на певну позитивну динаміку останніх років, система фінансування освіти в Україні стикається з низкою глибоких проблем. До ключових з них належать недостатній обсяг державного фінансування в умовах воєнної економіки, високий рівень регіональної нерівності у забезпеченні освітніх потреб, скорочення капітальних інвестицій у матері-

ально-технічну базу закладів освіти та відтік кадрів через міграцію. Додатковим викликом є інфляційний тиск, який знижує реальну купівельну спроможність освітніх бюджетів, а також зростання потреб у фінансуванні заходів безпеки, психологічної підтримки та цифрової інфраструктури. Система фінансування залишається вразливою до зовнішніх шоків, оскільки значна її частина залежить від міжнародної допомоги та грантових програм, що обмежує прогнозованість довгострокового планування.

Перспективи вирішення виявлених проблем пов'язані насамперед із формуванням нової моделі освітнього фінансування, орієнтованої на стійкість, ефективність і цільове використання ресурсів. Необхідним є зміцнення фінансової автономії громад при одно-

часному підвищенні державного контролю за якістю використання коштів. Важливим напрямом розвитку має стати диверсифікація джерел фінансування через залучення приватного сектору, партнерства із бізнесом, а також міжнародних програм підтримки. Пріоритетними у повоєнний період будуть відновлення зруйнованих освітніх закладів, модернізація навчальної інфраструктури, цифровізація навчального процесу та створення інноваційних механізмів фінансової підтримки педагогічних кадрів. У стратегічній перспективі фінансування освіти має стати ключовим елементом політики відновлення

людського капіталу, що визначатиме темпи економічного зростання країни після війни.

Подальші наукові дослідження доцільно зосередити на оцінюванні ефективності використання бюджетних ресурсів у різних регіонах, розробці моделей сталого фінансування освіти в умовах кризової економіки та визначенні оптимальних пропорцій між державним, місцевим і приватним фінансуванням. Важливим напрямом є також аналіз впливу міжнародної фінансової допомоги на стабільність освітньої системи та дослідження можливостей її інтеграції у глобальний простір освітніх інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гладких Д. М., Малафеева К. Ю. Ключові проблеми фінансування закладів вищої освіти в Україні та напрями їх вирішення. *Бізнес Інформ*. 2025. № 4. С. 150–159.
2. Жукова Ю. М. Економічні аспекти фінансування закладів загальної середньої освіти в Україні в період війни. *European scientific journal of economic and financial innovation*. 2023. № 1. С. 247–256.
3. Журавель Ю. В., Попадинець Н. М., Графська О. І., Маргітич В. В. Вплив глобалізаційних процесів на конкурентоспроможність української освіти: проблеми фінансування та міграції. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 3. С. 738–751.
4. Литвинчук А. О., Гапон В. В., Пронь Н. Б., Барабаш О. А., Читаєва К. Г. Аналіз фінансового забезпечення закладів вищої освіти в умовах збройної агресії в Україні. *Освітня аналітика України*. 2024. № 6. С. 63–80.
5. Мельник Л. В., Кондрацька Н. М., Мельник Л. М. Проблеми фінансування вищої освіти в умовах союдогення. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2024. № 4. С. 177–189.
6. Тимчак В. В., Тимчак М. В. Фінансова автономія закладів вищої освіти: адміністративно-правові межі та можливості. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 2. С. 720–725.
7. Чернега В. В. Фінансове забезпечення закладів вищої освіти: зарубіжний досвід. *Інтелект XXI*. 2023. № 1. С. 5–9.
8. Рамський А. Ю., Казак О. О. Розвиток системи управління та фінансування закладів загальної середньої освіти. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 2. С. 8–15.
9. Юрчишена Л. В. Оцінка фінансової гнучкості закладів вищої освіти. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. 2024. № 33. С. 81–86.
10. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2023&budgetType=LOCAL> (дата звернення 14.09.2025).

REFERENCES:

1. Hladkykh D. M., Malafieieva K. Yu. (2025) Klyuchovi problemy finansuvannya zakladiv vyshchoyi osvity v Ukraini ta napryamy yikh vyrishennya [Key problems of financing higher education institutions in Ukraine and directions for their solution]. *Biznes Inform*, no. 4, pp. 150–159. (in Ukrainian)
2. Zhukova Yu. M. (2023) Ekonomichni aspekty finansuvannya zakladiv zahal'noyi seredn'oyi osvity v Ukraini v period viyny [Economic aspects of financing general secondary education institutions in Ukraine during the war]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, no. 1, pp. 247–256. (in Ukrainian)
3. Zhuravel Yu. V., Popadynets N. M., Hrafska O. I., Marhitych V. V. (2025) Vplyv hlobalizatsiynykh protsesiv na konkurentospromozhnist' ukrayins'koyi osvity: problemy finansuvannya ta mihratsiyi [The impact of globalization processes on the competitiveness of Ukrainian education: problems of financing and migration]. *Suspil'stvo ta natsional'ni interesy*, no. 3, pp. 738–751. (in Ukrainian)
4. Lytvynchuk A. O., Hapon V. V., Pron' N. B., Barabash O. A., Chytayeva K. H. (2024) Analiz finansovoho zabezpechennya zakladiv vyshchoyi osvity v umovakh zbroynoyi ahresiyi v Ukraini [Analysis of financial support for higher education institutions under armed aggression in Ukraine]. *Osvitnya analityka Ukrainy*, no. 6, pp. 63–80. (in Ukrainian)

5. Melnyk L. V., Kondratska N. M., Melnyk L. M. (2024) Problemy finansuvannya vyshchoyi osvity v umovakh sohodennya [Problems of financing higher education in modern conditions]. *Visnyk Natsional'noho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannya*, no. 4, pp. 177–189. (in Ukrainian)
6. Tymchak V. V., Tymchak M. V. (2025) Finansova avtonomiya zakladiv vyshchoyi osvity: administratyvno-pravovi mezhi ta mozhlyvosti [Financial autonomy of higher education institutions: administrative and legal limits and opportunities]. *Analitychno-porivnyal'ne pravoznavstvo*, no. 2, pp. 720–725. (in Ukrainian)
7. Cherneha V. V. (2023) Finansove zabezpechennya zakladiv vyshchoyi osvity: zarubizhnyy dosvid [Financial support for higher education institutions: foreign experience]. *Intelekt XXI*, no. 1, pp. 5–9. (in Ukrainian)
8. Ramskyi A. Yu., Kazak O. O. (2023) Rozvytok systemy upravlinnya ta finansuvannya zakladiv zahal'noyi seredn'oyi osvity [Development of the management and financing system of general secondary education institutions]. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen'*, no. 2, pp. 8–15. (in Ukrainian)
9. Yurchyshena L. V. (2024) Otsinka finansovoyi hnuchkosti zakladiv vyshchoyi osvity [Assessment of the financial flexibility of higher education institutions]. *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu "Ostroz'ka akademiya"*, no. 33, pp. 81–86. (in Ukrainian)
10. Derzhavnyy veb-portal byudzhetu dlya hromadyan [State budget web portal for citizens]. Available at: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2023&budgetType=LOCAL> (accessed September 14, 2025).